

N:o 56.

Af Herr **Almqvist, Erik Victor**, angående anvisande af 2,500 R:dr till aflöning under nästkommande år för en kringresande undervisare i landthushållning uti Westerbottens län.

De hastiga framsteg landthushållningen i allmänhet på sednare tider inom landet gjort och de verksamma åtgärder i olika riktningar, hvilka med betydliga uppoffringar från det allmännas sida blifvit vidtagna för befrämjande af dess utveckling och förkofran, lemna ojäfaktiga vittnesbörd om det varma intresse och allmänna deltagande, hvarmed moderneringen numera omfattas.

Detta oaktadt befinnes denna näringsgren inom olika orter ännu på väsendtligt olika utvecklingsgrad, hvartill landets stora utsträckning och skiljaktiga natur- och klimatförhållanden samt befolkningens olika uppfattning och kännedom om fordringarne och vilkoren för jordbrukets rätta bedrivande gifva förklarlig anledning.

Dessa omständigheter föranleda dock att de för landet i sin helhet vidtagna åtgärderna till landthushållningens befrämjande icke kunna med samma fördelar och lika gagn allestädes inom landet tillämpas. Så kan man i landets mellersta och södra provinser, der landthushållningen i allmänhet redan nått en jämförelsevis ganska tillfredställande utveckling draga väsendtligt gagn af de högre landtbruksläroverken, de allmänna landtbruksmötena med dess utställningar och prisbelöningar, de åtgärder, som vidtagits till underlättande af export af ladugårdsprodukter och slagtboskap m. m., äfvensom det biträde landtbruksingenjörerne och öfrige under Kongl. Landtbruks-akademiens disposition stående undervisare kunna meddela i olika delar af landthushållningen.

Helt annorlunda är förhållandet i de mer aflägsna nordliga provinserna. Jordbruket bedrifves derstädes snart sagdt uteslutande af allmogen, som i allmänhet, hvar för sig, innehar så små brukningsdelar att svårigen eller
åtminstone

åtminstone endast undantagsvis något väsendtligare gagn kan dragas af de anordningar, hvilka till landthushållningens befrämjande i allmänhet inom landet blifvit vidtagna, hvartill dessa provinsers aflägsenhet från landets centralpunkt och från pulsådorna för dess egentliga rörelse och verksamhetslif jemväl bidrager.

Med särskildt fästadt afseende å Westerbottens län, synes derföre, om något mer omfattande gagn till landthushållningens befrämjande derstädes skall genom uppmuntran eller bidrag från det allmännas sida kunna vinnas, och den starkt tilltagande befolkningens framtida bergning och utkomst betryggas, att särskilda, efter provinsens egendomliga förhållanden lämpade åtgärder måste vidtagas.

I sådant afseende torde ett bland de medel, hvilka för närvarande kunna anses lämpliga och böra blifva verksamma till ändamålet befrämjande, vara att finna i anställande af en kringresande eller ambulatorisk undervisare i landthushållningens olika delar, för att bibringa allmogen kännedom och insigter om hvad till landthushållningens förbättrande inom provinsen bör och måste vidtagas. Denna undervisare bör i sådant afseende, utan requisition och utan ringaste kostnad för allmogen, periodiskt besöka och uppehålla sig i olika delar af provinsen och dervid meddela upplysningar, råd och undervisning till traktens allmoge i allt hvad som kan lända till jordbrukets, boskapsskötselns och mejerihandteringens befrämjande inom orten.

Om en sådan person besitter nödiga insigter och egenskaper samt förstår att förvärfva allmogens tillit och förtroende, kommer han, efter flera gånger hvarje år förnyade besök på samma ställen, hvarvid nya lärdomar samt påminnelser och rättelser vid förr lemnade föreskrifter skola meddelas, att likasom handhafva och leda landthushållningen inom de delar af provinsen, hvilka blifvit honom till verksamhetsområde anvisade, hvarigenom, om ock småningom, en jemnt fortgående utveckling och förbättring af provinsens landthushållning bör vara att förutse och förvänta.

På derom gjord underdånig framställning behagade Kongl. Maj:t i sin nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof till Rikets Ständer vid sistförflutna riksdag, på uppgifna skäl, äska ett anslag af 2,500 R:dr till aflöning innevarande år för en kringresande undervisare i landthushållningens olika delar inom Westerbottens län, med dervid för länet fästade särskilda vilkor.

Rikets Ständer, som vid berörda riksdag anvisade medel till aflöning för ytterligare trenne landtbruksingenjörer, förklarade dock, att anställandet inom Westerbottens län på Statens bekostnad af en särskild undervisare

i landthushållningen, hvars åliggande skulle i det närmaste vara detsamma som landtbruksingeniörernes, icke syntes lämpligt, men förordade att en af de nya landtbruksingeniörerne företrädesvis borde i detta län användas.

Då emellertid landtbruksingeniörerne, hvar för sig, hafva en mer begränsad verksamhet inom en viss gifven gren af landthushållningen, än hvad med den kringresande undervisaren afses, och då de grunder, hvilka vid bestämmandet af landtbruksingeniörernes verksamhet följas, svårligen låta förena sig med sådant användande som med den kringresande undervisaren finnes angifvet, hvilken hela året skulle vara i verksamhet och derunder vexelvis besöka ett större antal landthushållare, synes lätt, att en äfven företrädesvis inom provinsen använd landtbruksingeniör, huru nyttigt dess verksamhet än må vara, icke kan motsvara hvad med en kringresande undervisare i landthushållningens särskilda delar hufvudsakligen afses.

Då behofvet och gagnet af en sådan undervisare för Westerbottens län, genom hvad ofvan blifvit anfördt, bör anses ådagalagdt, och då Statens pligt synes vara att genom ändamålsenliga åtgärder och på lämpligt sätt underlätta och befrämja industriens, företrädesvis modernärings tidsenliga utveckling och förbättring, såväl i den ena landsdelen som i den andra, vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade anvisa ett belopp af 2,500 R:dr till aflöning för en kringresande undervisare i landthushållningens särskilda delar i Westerbottens län för år 1868, med skyldighet för länets hushållningssällskap eller landsting att tillskjuta det ytterligare belopp, som för anställande af fullt lämplig person vid befattningen kan finnas erforderligt, och med skyldighet för hushållningssällskapet, som torde böra antaga undervisaren och bestämma samt öfvervaka dess verksamhet, att till Kongl. Landtbruks-akademiens Förvaltningskomité afgifva årsberättelse om undervisarens verksamhet.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 29 Januari 1867.

E. V. Almqvist.